DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.01(200).47
УДК 355.232:355.233.22

Щур Т.Г.старший викладач кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Військового інституту танкових військ Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут» https://orcid.org/0009-0008-5383-1648
Гунченко В.О.
доктор філософії, доцент, доцент кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної
підготовки і спорту
Військового інституту танкових військ Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут» https://orcid.org/0000-0002-5550-0817
Мішин М.В.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри олімпійського та
професійного спорту
Харківської державної академії фізичної культури і спорту https:// orcid.org/0000-0002-8908-6861
Корчагін М.В.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач спеціальної кафедри № 3,
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого https//orcid.org/0000-0001-6788-1840
Абраменко О.О.
старший викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту
Військового інституту танкових військ Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут» https://ohrcid.org/0000-0003-3479-7479
Маринич А.С.
викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту
Військового інституту танкових військ Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут» https://orcid.org/0009-0006-5913-9631

ВПЛИВ ІНДИВІДУАЛІЗОВАНИХ ПРОГРАМ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ НА ПРОФЕСІЙНУ ГОТОВНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ВОГНЕМЕТНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ВІЙСЬК РХБ ЗАХИСТУ

Проблема підготовки військовослужбовців до професійної діяльності в сучасних умовах набуває особливої актуальності. Проведений аналіз літературних джерел засвідчив ключову роль спеціальної фізичної підготовки у формуванні професійної готовності курсантів, зокрема розвитку витривалості, швидкісно-силових якостей та стійкості до психофізіологічних навантажень. Окрему увагу приділено використанню різних видів спорту, як ефективних засобів розвитку прикладних фізичних і психофізіологічних якостей. Метою дослідження було обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність індивідуалізованих програм спеціальної фізичної підготовки курсантів спеціальності «Забезпечення військ (Сил)». Експериментальні результати показали, що у контрольній групі, яка займалася за традиційною програмою, покращення результатів виконання нормативів носили частковий характер. Натомість в експериментальній групі, де було впроваджено індивідуалізовані програми, зафіксовано достовірне покращення виконання всіх нормативів РХБ захисту, з найбільшим статистично достовірним покращенням результатів у нормативах пов'язаних зі швидкісними та координаційними діями. Отримані дані підтверджують доцільність впровадження індивідуалізованих програм спеціальної фізичної підготовки у систему навчання курсантів, що дозволяє цілеспрямовано формувати професійну готовність до дій у складних та небезпечних умовах бойової обстановки.

Ключові слова: *військово-професійна діяльність, професійна підготовка, вища військова освіта, оптимізація навчального процесу, фізична працездатність.*

Shchur Taras, Hunchenko Vyacheslav, Mishyn Maksym. The Impact of Individualized Special Physical Training Programs on the Professional Readiness of Servicemen in Flamethrower Units of the CBRN Defense Forces.

The problem of preparing military personnel for professional activity under modern conditions is becoming increasingly relevant. The analysis of literature sources has demonstrated the key role of special physical training in shaping cadets' professional readiness, particularly in developing endurance, speed-strength qualities, and resilience to psychophysiological loads. Special attention is given to the use of various sports as effective means of developing applied physical and psychophysiological qualities. The aim of the study was to substantiate and experimentally verify the effectiveness of individualized special physical training programs for cadets specializing in «Troop Support». Experimental results showed that in the control group, which trained according to the traditional program, improvements in performance standards were partial. In contrast, the experimental group, where individualized programs were implemented, demonstrated significant improvement across all CBRN defense standards, with the most statistically significant progress observed in speed and coordination-related tasks. The findings confirm the feasibility of introducing individualized special physical training programs into the cadet training system, enabling the targeted formation of professional readiness for actions in complex and hazardous combat conditions.

Keywords: *military professional activity, professional training, higher military education, optimization of the training process, physical performance.*

Постановка проблеми. В умовах збройного конфлікту зростає ризик застосування ядерної, хімічної та біологічної зброї. Це робить питання захисту військ і населення від радіаційних, хімічних та біологічних загроз особливо актуальним. Світові держави визнають реальність цих небезпек і вживають заходів для протидії: готують сили оборони до дій в умовах зброї масового ураження та вдосконалюють системи захисту, використовуючи сучасні технології [1].

Останні дослідження у сфері радіаційного, хімічного та біологічного захисту збройних сил України акцентують увагу на кількох ключових аспектах:

- визначення раціонального складу сил і засобів для дій в умовах зараження [8];
- розробка методики визначення обсягу завдань захисту військ у випадках застосування зброї масового ураження [9];
- формування професійних компетентностей майбутніх спеціалістів для роботи в умовах радіаційної, хімічної та біологічної небезпеки [16];
- оптимізація процесу фізичної підготовки для забезпечення здатності діяти у засобах захисту тривалий час [18].

Водночас сучасні умови вимагають не лише покращення систем захисту, а й вдосконалення організації процесу спеціальної фізичної підготовки особового складу для формування професійних якостей щодо забезпечення здатності діяти ефективно у надзвичайних та екстремальних ситуаціях.

Аналіз літературних джерел. У сучасних умовах військово-професійна діяльність характеризується високим рівнем складності та небезпеки, що потребує від військовослужбовців не лише професійних знань, а й високої фізичної та психофізіологічної готовності. Дослідження провідних фахівців доводять, що фізична підготовка є визначальним чинником боєздатності та ефективності виконання завдань у бойових умовах. Вона забезпечує витривалість, стійкість до психофізіологічних навантажень, а також раціонально діяти у засобах захисту протягом тривалого часу. Таким чином, фізична підготовка виступає базовою складовою професійної готовності військовослужбовців [2; 11; 13; 14].

Окремий напрям досліджень у сфері військової освіти стосується використання різних видів спорту як засобу розвитку прикладних фізичних і психофізіологічних якостей курсантів. Згідно досліджень Корчагіна М. В. [4] доведено, що заняття військово-спортивним багатоборством сприяють підвищенню адаптаційних можливостей курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання. Це підтверджує значення багатоборства як комплексного засобу формування витривалості, сили та прикладних навичок. Романчук С. В. та ін. [12] довели ефективність застосування кросфіту у фізичній підготовці співробітників правоохоронних органів, а також визначили його користь для підтримання функціонального стану курсантів. Пронтенко К. В. [10] у своїй дисертації обґрунтував ефективність гирьового спорту для удосконалення фізичної підготовленості курсантів операторських спеціальностей. Це свідчить про можливість використання силових видів спорту як інструменту розвитку витривалості та стійкості до навантажень. Лукинів В. І. та ін. [6; 7] довели позитивний вплив занять футболом і футзалом на фізичну та психоемоційну готовність курсантів вищих військових навчальних закладів. Ці види спорту сприяють розвитку швидкості, координації, командної взаємодії та мотивації до регулярної фізичної активності. Узагальнення зазначених досліджень свідчить, що спортивні дисципліни можуть бути інтегровані у систему спеціальної фізичної підготовки як ефективний інструмент розвитку витривалості, сили, швидкості, координації та психофізіологічної стійкості. Такий підхід забезпечує комплексний розвиток курсантів і підвищує їхню готовність до виконання завдань у реальних бойових умовах.

У наших попередніх дослідженнях наголошується на необхідності оптимізації процесу фізичної підготовки шляхом індивідуалізації програм та врахування специфіки військових спеціальностей, з акцентом на підбір засобів щодо формування індивідуальних програм спеціального спрямування, які дозволяють підвищити готовність курсантів до дій у складних умовах [3; 19; 20].

Корчагін М. В. та Ольховий О. М. [5] підкреслюють універсальність спеціальної фізичної підготовки для різних військових спеціальностей, зокрема операторів Повітряних Сил, що підтверджує системний характер цього підходу. Таким чином, оптимізація спеціальної фізичної підготовки розглядається як багатовекторний процес, що включає індивідуалізацію, інтеграцію спортивних дисциплін та врахування психофізіологічних факторів [15].

Разом із тим, аналіз літератури показує наявність суперечності між високими вимогами до фізичної та професійної готовності майбутніх фахівців РХБ захисту і недостатньою розробленістю індивідуалізованих програм спеціальної фізичної підготовки [17]. Традиційні методики тренувань не завжди забезпечують належний рівень витривалості та швидкості виконання нормативів у засобах захисту, що знижує ефективність навчально-бойових дій. Це створює науково-практичну проблему: необхідність розробки та впровадження індивідуалізованих програм, спрямованих на формування професійної готовності курсантів РХБ захисту до дій у складних та небезпечних умовах бойової обстановки.

Мета дослідження – обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність індивідуалізованих програм спеціальної фізичної підготовки курсантів спеціальності «Забезпечення військ (Сил)» у контексті підвищення їхньої професійної готовності.

Матеріал і методи. Для досягнення мети дослідження було використано комплекс загальнонаукових методів дослідження: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, педагогічне тестування, методи математичної статистики.

У дослідженні брали участь 39 курсантів вищого військового навчального закладу, які готуються за спеціальністю «Забезпечення військ (Сил)», що проводилось відповідно до етичних принципів «Гельсінської Декларації», та відбувалось на добровільних засадах, про було надано усну згоду.

Учасники були розподілені на дві групи: контрольну (n=21) та експериментальну (n=18). За віковими характеристиками групи включали курсантів віком від 19 до 27 років (середній вік – 21,4 року).

Програма дослідження передбачала виконання нормативів з радіаційного, хімічного, біологічного захисту для військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України, що відображають специфіку професійної діяльності майбутніх командирів вогнеметних підрозділів військ РХБ захисту:

- одягання загальновійськового захисного комплекту (ЗЗК) у варіантах «плащ» та «комбінезон»;
- доставка боєприпасів переповзанням та пробіжками;
- переведення вогнемета із «похідного» у «бойове» положення.

У контрольній групі застосовувалася традиційна система фізичної підготовки, тоді як в експериментальній групі було впроваджено індивідуалізовані програми спеціального спрямування. Вони включали вправи, підібрані з урахуванням особливостей військової спеціальності та необхідності розвитку витривалості, швидкісно-силових якостей, координації рухів та психофізіологічної стійкості при роботі у засобах індивідуального захисту.

Для оцінки ефективності застосованих програм проводилося тестування на початку та наприкінці педагогічного експерименту, що тривав протягом 2024-2025 навчального року. Використовувалися методи описової статистики (середнє значення, стандартна похибка) та парний двовибірковий t-тест для визначення статистичної значущості змін показників. Критичні значення t приймалися на рівнях p=0,05; p=0,01; p=0,001.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати тестувань щодо виконання нормативів, які відображають специфіку майбутньої професійної діяльності представлено в Таблиці 1.

Таблиця 1

Аналіз динаміки показників нормативів РХБ захисту

Група	Вправи	Етап дослідження		t	p
		на початку	наприкінці		
		X±m	X±m		
Контрольна, n=21	Одягання ЗЗК (плащ), с	46,14±1,13	45,29±1,04	1,71	>0,05
	Одягання ЗЗК (комбінезон), с	314,71±7,53	303,95±6,06	5,12	<0,001
	Доставка боєприпасів переповзанням, с	46,14±1,13	45,28±1,04	1,71	>0,05
	Доставка боєприпасів пробіжками, с	36,76±0,68	35,95±0,77	2,19	<0,05
	Переведення вогнемета, с	56,52±1,18	55,48±1,23	2,25	<0,05
Експериментальна, n=18	Одягання ЗЗК (плащ), с	45,61±1,14	39,56±1,14	6,61	<0,001
	Одягання ЗЗК (комбінезон), с	312,33±8,74	299±7,83	5,42	<0,001
	Доставка боєприпасів переповзанням, с	45,61±1,14	39,56±1,14	6,61	<0,001
	Доставка боєприпасів пробіжками, с	37,11±0,77	32,44±0,60	12,03	<0,001
	Переведення вогнемета, с	57±1,3	53,11±1,27	7,26	<0,001

Примітка: : $t_{кр}$ = 2,05 при p=0,05; $t_{кр}$ = 2,76 при p=0,01; $t_{кр}$ = 3,66 при p=0,001.

У контрольній групі (n=21), яка займалася за традиційною програмою фізичної підготовки, спостерігаються лише часткові покращення. Так, час одягання ЗЗК (плащ) практично не змінився (46,14±1,13 с на початку та 45,29±1,04 с наприкінці (t=1,71; p>0,05), що свідчить про відсутність статистично значущих змін. Водночас одягання ЗЗК (комбінезон) показало достовірне покращення часу з 314,71±7,53 с до 303,95±6,06 с (t=5,12; p<0,001). Водночас, виконання нормативу «Доставка боєприпасів переповзанням» не мала значущих змін (t=1,71; p>0,05), тоді в нормативі «Доставка боєприпасів пробіжками» відслідковується покращення в часі виконання з 36,76±0,68 с до 35,95±0,77 с (t=2,19; p<0,05). Час нормативу «Переведення вогнемета» також покращилося з 56,52±1,18 с до 55,48±1,23 с (t=2,25; p<0,05). Загалом у контрольній групі позитивна динаміка була вибірковою й стосувалася лише результатів окремих нормативів РХБ захисту.

В експериментальній групі (n=18), де було впроваджено індивідуалізовані програми спеціального спрямування, результати виявилися значно кращими. Так час нормативу одягання ЗЗК у вигляді плаща скоротився з 45,61±1,14 с до 39,56±1,14 с (t=6,61; p<0,001), а комбінезона – з 312,33±8,74 с до 299±7,83 с (t=5,42; p<0,001). Виконання нормативу РХБ захисту «Доставка боєприпасів переповзанням» також показав достовірне зменшення часу з 45,61±1,14 с до 39,56±1,14 с (t=6,61; p<0,001). Найбільш виражену статистичну динаміку зафіксовано під час виконання нормативів «Доставка боєприпасів пробіжками» з 37,11±0,77 с до 32,44±0,60 с (t=12,03; p<0,001) та «Переведення вогнемета» – з 57±1,3 с до 53,11±1,27 с (t=7,26; p<0,001).

Висновки. Отримані результати підтверджують, що у контрольній групі покращення носили частковий характер і стосувалися окремих вправ, тоді як в експериментальній групі спостерігалося достовірне покращення результатів виконання всіх нормативів РХБ захисту. Це доводить, що індивідуалізовані програми фізичної підготовки забезпечують більш високий рівень професійної готовності військовослужбовців вогнеметних підрозділів військ РХБ захисту, підвищують їхню витривалість, швидкісно-силові якості та здатність ефективно діяти у засобах індивідуального захисту.

Таким чином, результати експерименту свідчать про доцільність впровадження індивідуалізованих програм фізичної підготовки у систему навчання курсантів спеціальності «Забезпечення військ (Сил). Це дозволяє цілеспрямовано застосовувати спеціально фізичну підготовку щодо якісного формування професійної готовності до дій у складних та небезпечних умовах.

Література

1.Бурбела С. В., Юрчак Ю. М. Значення радіаційного, хімічного, біологічного захисту як одного з основних видів бойового забезпечення в умовах сьогодення. *Збірник тез науково-практичної конференції «Проблемні питання тактики дій та всебічного забезпечення військових формувань і правоохоронних органів держави в умовах воєнного стану»* (Україна, Харків, 30 серпня 2023 р.). Харків: Нац. акад. Нац. гвардії України, 2022. С. 14–17.

2.Гунченко В. О., Мішин М. В. Проблемні питання фізичної підготовки майбутніх військових фахівців технічного забезпечення. *Збірник тез VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України»* (Київ, 27 листопада 2024 р.). Київ: НУОУ, 2024. С. 173–175.

3.Гунченко В. О., Мішин М. В., Зонов О. В., Цепляєв Ю. В., Абраменко О. О., Щур Т. Г. Покращення ефективності професійної діяльності курсантів підрозділів технічного забезпечення на основі оптимізації процесу спеціальної фізичної підготовки. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15.* 2025. Вип. 5 (192). С. 68–73. doi: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.05(192).14.

4.Корчагін М. В. Вплив занять військово-спортивним багатоборством на адаптаційні можливості курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*. 2025. Вип. 6 (193). С. 70–74. doi: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.06(193).14.

5.Корчагін М. В., Ольховий О. М. Оптимізація спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців-операторів Повітряних Сил Збройних Сил України. *Матеріали II Міжнародної заочної науково-практичної конференції «Проблеми, досягнення та перспективи розвитку медико-біологічних і спортивних наук»* (Миколаїв, 30 жовтня 2017 р.). Миколаїв: МОН України, ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. С. 75–76.

6.Лукинів В. І., Мішин М. В., Юр'єв С. О., Гунченко В. О., Борзило О. Ю., Балдецький А. А. Вплив занять футболом та футзалом на фізичну підготовленість курсантів вищих військових навчальних закладів. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15.* 2025. Вип. 9 (196). С. 128–133. doi: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.09(196).25.

7. Лукинів В. І., Юр'єв С. О., Мішин М. В., Гунченко В. О., Романчук С. В., Балдецький А. А., Ключник В. В. Футбол як додатковий засіб в системі фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві / уклад. А. В. Цьось, С. Я. Індика ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2025.* Вип. 3(71). С. 49–54. https://doi.org/10.29038/2220-7481-2025-03-49-54

8.Поплавець С., Гузченко С., Воробйов О., Авраменко А., Шумейко В. Можливий підхід щодо визначення раціонального складу сил та засобів радіаційного, хімічного, біологічного захисту для виконання заходів в умовах радіоактивного та хімічного зараження. *Social Development & Security*. 2022. Т. 12 (5). С. 130–146.

9.Поплавець С., Швець М., Буряк С. Методика визначення обсягу завдань хімічного, біологічного, радіологічного та ядерного захисту військ під час дій в умовах радіоактивного та хімічного зараження. Journal of Scientific *Papers Social Development & Security*. 2024. Т. 14 (3). С. 204–218.

10. Пронтенко К. В. Удосконалення фізичної підготовленості курсантів операторських спеціальностей засобами гирьового спорту на етапі первинного навчання: дис. … канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02. Львів, 2009. 300 с.

11. Романчук С. В. Фізична підготовка курсантів військових навчальних закладів Сухопутних військ Збройних Сил України. Монографія. Львів: АСВ, 2012. 367 с.

12. Романчук С. В., Гунченко В. О., Іщенко Є. А., Яровий М. В., Шевченко О. С., Поплавець В. С., Лашта В. Б. Застосування кросфіту у фізичній підготовці співробітників правоохоронних органів. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15.* 2024. Вип. 1 (173). С. 121–127. doi: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1(173).27.

13. Романчук С. В., Свищ Я. С., Щур Т. Г., Арабський А. П., Борзило О. Ю., Білик В. А., Одеров А. М. Фізична підготовка – як основний критерій оцінки боєздатності курсантів у процесі військово-професійної діяльності. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15.* 2024. Вип. 12 (185). С. 166–168. doi: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.12(185).35.

14. Федак С. С., Кузнецов М. В., Зімніков О. О., Лукинів В. І., Хачатрян А. Х., Білик В. А., Ключник В. В. Визначення динаміки рівня загальної фізичної підготовленості курсантів. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15.* 2025. Вип. 11 (198). С. 219–223. doi: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.11(198).44.

15. Федак С. С., Юр'єв С. О., Бабаєв Ю. Г., Івакін Т. А., Борзило О. Ю., Ключник В. В. Рівень фізичної підготовленості курсантів танкових підрозділів. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15.* 2025. Вип. 9 (196). С. 190–194. doi: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.09(196).37.

16. Шемчук В., Хацаюк О., Соколовський В. та ін. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів до дій в умовах радіаційної, хімічної та біологічної небезпеки. *Військова освіта*. 2021. № 1 (43). С. 360–380.

17. Щур Т. Г., Романчук С. В. Залежність рівня розвитку психологічних характеристик військовослужбовців вогнеметних підрозділів від рівня їх фізичної підготовленості. *Матеріали VIII Всеукраїнської. науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку освіти в сфері фізичної культури спорту та туризму»* (Хмельницький, 22–23 квітня 2025 р.). Ч. ІІ. Хмельницький: ХГПА, 2025. С. 113–118.

18. Щур Т., Романчук С. Загальна та спеціальна фізична підготовленість військовослужбовців вогнеметних підрозділів військ РХБз. *Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення*. 2025. С. 251–259.

19. Hunchenko V., Mishyn M., Yuriev S., Babaiev Y., Ishchenko Y., Khachatryan A., Zonov O., Ivakin T., Zimnikov O., Komar I., Borzilo O. A study on the psychological qualities of military personnel in technical support units based on the implementation of an automated control system program for the process of special physical training. *Journal of Physical Education and Sport*. 2025. Vol. 25(1). Art. 4. P. 30–37. doi:10.7752/jpes.2025.01004.

20. Kamaiev O. I., Hunchenko V. A., Mulyk K. V., Hradusov V. A., Homanyuk S. V., Mishyn M. V., et al. Optimization of special physical training of cadets in the specialty «Arms and Military Equipment» on performing professional military-technical standards. *Journal of Physical Education and Sport*. 2018. № 8(4). P. 1808–1810. doi:10.7752/jpes.2018.s4264.

References

1. Burbela, S. V., & Yurchak, Yu. M. (2022). Znachennia radiatsiinoho, khimichnoho, biolohichnoho zakhystu yak odnoho z osnovnykh vydiv boiovoho zabezpechennia v umovakh sohodennia. *Zbirnyk tez naukovo-praktychnoi konferentsii «Problemni pytannia taktyky dii ta vsebichnoho zabezpechennia viiskovykh formuvan i pravookhoronnykh orhaniv derzhavy v umovakh voiennoho stanu»* (Ukraina, Kharkiv, 30 serpnia 2023 r.), Kharkiv: Nats. akad. Nats. hvardii Ukrainy, 14–17. [Ukraine].

2. Hunchenko, V. O., & Mishyn, M. V. (2024). Problemni pytannia fizychnoi pidhotovky maibutnikh viiskovykh fakhivtsiv tekhnichnoho zabezpechennia. *Zbirnyk tez VIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Suchasni tendentsii ta perspektyvy rozvytku fizychnoi pidhotovky ta sportu Zbroinykh Syl Ukrainy, pravookhoronnykh orhaniv, riatuvalnykh ta inshykh spetsialnykh sluzhb na shliakhu yevroatlantychnoi intehratsii Ukrainy»* (Kyiv, 27 lystopada 2024 r.), Kyiv: NUOU, 173–175. [Ukraine].

3. Hunchenko, V. O., Mishyn, M. V., Zonov, O. V., Tsepliaiev, Yu. V., Abramenko, O. O., & Shchur, T. G. (2025). Pokrashchennia efektyvnosti profesiinoi diialnosti kursantiv pidrozdiliv tekhnichnoho zabezpechennia na osnovi optymizatsii protsesu spetsialnoi fizychnoi pidhotovky. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15: Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)*, 5(192), 68–73. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.05(192).14

4. Korchahin, M. V. (2025). Vplyv zaniat viiskovo-sportyvnym bahatoborstvom na adaptatsiini mozhlyvosti kursantiv zakladiv vyshchoi osvity iz spetsyfichnymy umovamy navchannia. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15: Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)*, 6(193), 70–74. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.06(193).14. [Ukraine].

5. Korchahin, M. V., & Olkhovyi, O. M. (2017). Optymizatsiia spetsialnoi fizychnoi pidhotovky viiskovosluzhbovtsiv-operatoriv Povitrianykh Syl Zbroinykh Syl Ukrainy. *Materialy II Mizhnarodnoi zaochnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Problemy, dosiahnennia ta perspektyvy rozvytku medyko-biolohichnykh i sportyvnykh nauk»* (Mykolaiv, 30 zhovtnia 2017 r.), Mykolaiv: MON Ukrainy, ChNU im. Petra Mohyly, 75–76. [Ukraine].

6. Lukyniv, V. I., Mishyn, M. V., Yuriev, S. O., Hunchenko, V. O., Borzylo, O. Yu., & Baldetskyi, A. A. (2025). Vplyv zaniat futbolom ta futzalom na fizychnu pidhotovlenist kursantiv vyshchykh viiskovykh navchalnykh zakladiv. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15: Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)*, 9(196), 128–133. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.09(196).25. [Ukraine].

7. Lukiniv, V. I., Yuriev, S. O., Mishyn, M. V., Hunchenko, V. O., Romanchuk, S. V., Baldetskyi, A. A., & Kliuchnyk, V. V. (2025). Futbol yak dodatkovii zasib v systemi fizychnoï pidhotovky kursantiv vyshchykh viïskovykh navchal'nykh zakladiv [Football as an additional means in the system of physical training of cadets of higher military educational institutions]. *Fizychne vykhovannia, sport i kultura zdorov'ia u suchasnomu suspilstvi* [Physical education, sport and health culture in modern society], 3(71), 49–54. Volyn National University named after Lesia Ukrainka. https://doi.org/10.29038/2220-7481-2025-03-49-54

8. Poplavets, S., Huzchenko, S., Vorobiov, O., Avramenko, A., & Shumeiko, V. (2022). Mozhlyvyi pidkhid shchodo vyznachennia ratsionalnoho skladu syl ta zasobiv radiatsiinoho, khimichnoho, biolohichnoho zakhystu dlia vykonannia zakhodiv v umovakh radioaktyvnoho ta khimichnoho zarazhennia. *Social Development & Security*, 12(5), 130–146. [Ukraine].

9. Poplavets, S., Shvets, M., & Buriak, S. (2024). Metodyka vyznachennia obsiahu zavdan khimichnoho, biolohichnoho, radiolohichnoho ta yadernoho zakhystu viisk pid chas dii v umovakh radioaktyvnoho ta khimichnoho zarazhennia. *Journal of Scientific Papers Social Development & Security*, 14(3), 204–218. [Ukraine].

10. Prontenko, K. V. (2009). *Udoskonalennia fizychnoi pidhotovlenosti kursantiv operatorskykh spetsialnostei zasobamy hyr'ovoho sportu na etapi pervynnoho navchannia* (Dys. … kand. nauk z fiz. vykhovannia i sportu: 24.00.02). Lviv. [Ukraine].

11. Romanchuk, S. V. (2012). *Fizychna pidhotovka kursantiv viiskovykh navchalnykh zakladiv Sukhoputnykh viisk Zbroinykh Syl Ukrainy*. Monohrafiia. Lviv: ASV. [Ukraine].

12. Romanchuk, S. V., Hunchenko, V. O., Ishchenko, Ye. A., Yarovyi, M. V., Shevchenko, O. S., Poplavets, V. S., & Lashta, V. B. (2024). Zastosuvannia krosfitu u fizychnii pidhotovtsi spivrobitnykiv pravookhoronnykh orhaniv. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15*, 1(173), 121–127. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1(173).27. [Ukraine].

13. Romanchuk, S. V., Svishch, Ya. S., Shchur, T. G., Arabskyi, A. P., Borzylo, O. Yu., Bilyk, V. A., & Oderov, A. M. (2024). Fizychna pidhotovka – yak osnovnyi kryterii otsinky boiezdatnosti kursantiv u protsesi viiskovo-profesiinoi diialnosti. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15*, 12(185), 166–168. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.12(185).35. [Ukraine].

14. Fedak, S. S., Kuznetsov, M. V., Zimnikov, O. O., Lukyniv, V. I., Khachatrian, A. Kh., Bilyk, V. A., & Kliuchnyk, V. V. (2025). Vyznachennia dynamiky rivnia zahalnoi fizychnoi pidhotovlenosti kursantiv. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15*, 11(198), 219–223. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.11(198).44. [Ukraine].

15. Fedak, S. S., Yuriev, S. O., Babaiev, Yu. H., Ivakin, T. A., Borzylo, O. Yu., & Kliuchnyk, V. V. (2025). Riven fizychnoi pidhotovlenosti kursantiv tankovykh pidrozdiliv. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15*, 9(196), 190–194. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.09(196).37. [Ukraine].

16. Shemchuk, V., Khatsaiuk, O., Sokolovskyi, V., ta in. (2021). Formuvannia profesiinykh kompetentnostei maibutnikh ofitseriv do dii v umovakh radiatsiinoi, khimichnoi ta biolohichnoi nebezpeky. *Viiskova osvita*, 1(43), 360–380. [Ukraine].

17. Shchur, T. G., & Romanchuk, S. V. (2025). Zalezhnist rivnia rozvytku psykholohichnykh kharakterystyk viiskovosluzhbovtsiv vohnemetnykh pidrozdiliv vid rivnia yikh fizychnoi pidhotovlenosti. *Materialy VIII Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Aktualni problemy rozvytku osvity v sferi fizychnoi kultury sportu ta turyzmu»* (Khmelnytskyi, 22–23 kvitnia 2025 r.) (Ch. II, s. 113–118). Khmelnytskyi: KhHPA. [Ukraine].

18. Shchur, T., & Romanchuk, S. (2025). Zahalna ta spetsialna fizychna pidhotovlenist viiskovosluzhbovtsiv vohnemetnykh pidrozdiliv viisk RKhBz. *Aktualni problemy fizychnoho vykhovannia riznykh verstv naselennia*, 251–259. [Ukraine].

19. Hunchenko, V., Mishyn, M., Yuriev, S., Babaiev, Y., Ishchenko, Y., Khachatryan, A., Zonov, O., Ivakin, T., Zimnikov, O., Komar, I., & Borzilo, O. (2025). A study on the psychological qualities of military personnel in technical support units based on the implementation of an automated control system program for the process of special physical training. *Journal of Physical Education and Sport*, 25(1), 30–37. https://doi.org/10.7752/jpes.2025.01004. [English].

20. Kamaiev, O. I., Hunchenko, V. A., Mulyk, K. V., Hradusov, V. A., Homanyuk, S. V., Mishyn, M. V., et al. (2018). Optimization of special physical training of cadets in the specialty "Arms and Military Equipment" on performing professional military-technical standards. *Journal of Physical Education and Sport*, 8(4), 1808–1810. https://doi.org/10.7752/jpes.2018.s4264. [English].